Pričaj sa mnom i slušaj me!

12 uputa o tome kako našu djecu možemo podržavati pri učenju govora

Brošura za roditelje (djece starosti između 0 i 5 godina)

Impressum

Koncept i izvedba
© okay. zusammen leben / Projektstelle für Zuwanderung und Integration, Vorarlberg (Verein Aktion Mitarbeit), Dornbirn (Österreich)
November 2008

Sadrža
Elisabeth Allgäuer-Hackl
Gerlinde Sammer
Elizabet Hintner

Tekst
Elisabeth Allgäuer-Hackl
Lidwina Boso

Redakcija
Eva Grabherr

Prijevod (Srpski/Hrvatski/Bosanski)
Amir Nuhić, Elmar Hasović

Ova brošura je objavljena 2008 godine u okviru programa «više jezika» («mehr Sprache»). «Rano pospješivanje jezika i višejezičnosti – Izazov za porodice i institucije ranog obrazovanja» («Frühe Sprachförderung und Mehrsprachigkeit – eine Herausforderung für Familie und Institutionen früher Bildung»). «Više jezika» želi doprinijeti stvaranju okoline koja doprinosi jezičkom razvoju djece sa migracionom pozadinom. Vise informacija u vezi ovog programa: www.okay-line.at

Ovlašćenje za korištenje i prilagođenost za Švajcarsku
Kanton Luzern, Služba za pružanje socijalnih i društvenih usluga, Stručna služba za društvena pitanja

Adatapcija teksta
Sabine Schoch
Heinz Spichtig-Bonetta

Prevod adataptiranog dijela teksta (Srpski/Hrvatski/Bosanski)
Filipovic Darinka

Grafika
Susanne Gmür, Zürich

Podržano kroz Savezni kredit za integraciju (BFM)

Luzern, maja 2010. godine

Übernommen vom Kanton Zug im Rahmen des Programms Sprache und Bildung 2011

Dragi roditelji,

želimo Vam sve najbolje povodom rođenja Vašeg djeteta. Prošlo je dugo vrijeme čekanja. Napokon možete uzeti Vaše dijete u naručje. Sigurno ste dobili mnogo čestitki od rođaka, poznanika i iz kruga prijatelja. Pri tom ste se ponekad možda i zapitali kako će Vaše dijete prolaziti kroz život i na koji najbolji način ga Vi kroz isti možete pratiti.

Vi kao roditelji sigurno želite najbolje za Vaše dijete. Često u odgoju djeteta, ali i pred novim izazovima čovjek se osjeća preopterećeno, ako je u pitanju donošenje odluka za dobrobit djeteta. Sa ovim su suočeni mnogi roditelji.

U ovom značajnom pitanju želimo Vam pomoći sa jednom brošurom. «Pričaj sa mnom i slušaj me!» i želimo Vas informisati kako Vi možete pružiti podršku Vašem djetetu da u prvim godinama kod učenja jezika dobije Vašu podršku.

Prve godine života su vrlo važno vrijeme za jezički razvoj jednog čovjeka, a Vi kao roditelji možete Vašoj djeci puno pomoći pri govorenju i učenju jezika. Jezik i dobro vladanje jezicima su danas i u budućnosti značajni za život u našoj zajednici i dobar položaj u radnom svijetu.

Ako sami niste odrastali uz njemački jeziki ili ste njemački jezik naučili kao odrasla osoba, pitate se možda, na koji najbolji način možete podržati svoje dijete pri učenju jezika. Zato možete naći mnogo korisnih informacija u ovoj brošuri. Ovdje su i informacije – odnosno praktični savjeti – o tome kako djeca mogu dobro odrastati uz jedan ili više jezika.

Pomaganje djece pri učenju govora nije nikakva umjetnost. To ćete uvidjeti kad pročitate ovu brošuru. Ali potrebna je Vaša pažnja i aktivno saučešće. Pročitajte dakle ovu brošuru više puta. Dopustite da Vas ona prati, tako ćete uvijek nanovo moći otkriti neke stvari koje su korisne za razvoj Vašeg djeteta u prvim godinama života.

Mnogo radosti s Vašim djetetom i svako dobro!

Halo, vi mene ne možete vidjeti, ali ja vas mogu čuti!

1

Da li ste znali da ...

Vi već u trudnoći možete pospješiti jezički razvoj Vašeg djeteta?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Već nakon četvrtog mjeseca trudnoće dijete počinje opažati glasove; pogotovo glas majke. Melodija maternjeg jezika djetetu je usađena već prije rođenja. Muzika i zvuci utiču na dijete još dok je u stomaku.

U prvih nekoliko godina upravo su roditelji najvažniji jezički uzori djetetu.

Tako da je važno, već u toku trudnoće razmisliti o jeziku, ili možda čak i jezicima, na kojima roditelji sa djetetom misle govoriti.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pričajte djetetu već tokom trudnoće o Vašem svijetu. Pričajte mu o stvarima koje su važne za Vas.

Kada se radi o odluci na kojem jeziku (ili na kojim jezicima) sa djetetom želite govoriti kod kuće, obratite pažnju na slijedeća promišljanja:

Govorite s Vašim djetetom na onom jeziku koji najbolje govorite i kojim najbolje vladate. Na tom jeziku Vi Vašem djetetu možete proslijediti najveće jezičko blago. Na taj način ćete stvoriti dobru bazu za učenje svih drugih jezika koje će Vaše dijete još učiti u životu.

Govorite li Vi kao roditelji više različitih jezika, onda je to dobra početna situacija za Vaše dijete. Tada svaki od roditelja može govoriti sa djetetom onaj jezik koji najbolje zna. Na taj način Vaše dijete dobija dva dobra primjera na dva različita jezika.

Za koji god porodični jezik se odlučite, veoma je važno da Vaše dijete nauči i njemački jezik. Da bi se ono ovdje dobro osjećalo, da bi se moglo sprijateljiti sa drugom djecom i da bi dobilo šansu za solidno obrazovanje, potrebno mu je dobro poznavanje njemačkog jezika. Vaše je dijete u stanju dobro naučiti njemački jezik i onda kada Vi kod kuće svakodnevno s njim govorite na nekom drugom jeziku.

Mamin jezik je okej!
Tatin jezik je okej!

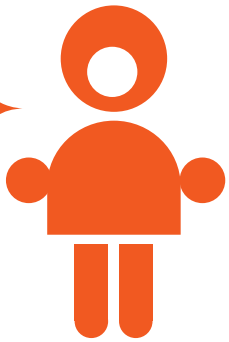

Da li ste znali da ...

Vaše dijete najviše može naučiti kada Vi s njim govorite jezik koji Vama najbolje leži?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Dobra emocionalna veza je važna podloga za opšti i jezički razvoj djeteta. Dijete je u stanju osjetiti ako se roditelji ne osjećaju sigurno i slobodno u jeziku kojim s njim govore.

Što bolje roditelji govore jezik koji prosljeđuju, to je bolje i za jezički razvoj djeteta.

Vladanje maternjim jezikom je najbolji fundament za učenje drugih jezika. Svaki jezik sadrži znanje koje mi prosljeđujemo djeci putem govora.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Govorite sa Vašim djetetom onaj jezik ili dijalekt kojim najbolje vladate.

Razgovarajte mnogo s Vašim djetetom i dajte mu dovoljno vremena da i samo priča.

Priče, pjesme ili dječje igre iz Vaše domovine govore Vašem djetetu i nešto o Vama i Vašem porijeklu. To je važno jer su djeci potrebni i ti korijeni.

Napravite Vašem djetetu pozitivne pristupe i drugim jezicima. Budite dobar primjer! Ako Vi imate pozitivan stav prema jezicima, učenju drugih jezika, i njegovanju Vašeg i njemačkog jezika, onda će to preći i na Vaše dijete.

Ja sam drag ovakav kakav jesam!

Da li ste znali da ...

je samopouzdanje najbolji fundament za jezički razvoj Vašeg djeteta?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Djetetu je za razvoj kao i za učenje jezika potrebna pažnja roditelja. Ono mora osjetiti da je voljeno i prihvaćeno da bi moglo razviti samopouzdanje. Ta energija je ključna za njegov razvoj.

Djetetu je potrebna i sigurnost. Dijete treba da zna zašto roditelji u određenom trenutku nemaju vremena za njega, zašto ga ne mogu saslušati i kad će opet moći dobiti potrebnu pažnju. Ono želi da sazna zašto se nešto mora ili zbog čega nešto nije moguće.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Svakodnevnica pruža mnogo mogućnosti da se sa djetetom komunicira i da mu se omogući učešće u razgovorima. Trebali bi ste s tim početi već od prvog dana života.

Pričajte djetetu šta trenutno s njim radite. Reagirajte na njegove glasove i pokažite mu da se pri tom radujete.

Nemojte dijete držati u nedoumici. To mu uzima sigurnost. Držite se onoga što ste obećali.

Saslušajte Vaše dijete, pričajte s njim i hvalite ga! Dopustite djetetu da ispriča ono što je doživjelo. Dopustite mu da ispriča do kraja i ne prekidajte ga.

U mojoj glavi mjesta imaju i više od dva jezika!

Da li ste znali da ...

za djecu nije preveliko opterećenje ako odrastaju sa dva ili više jezika?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Djeca mogu bez problema odrastati sa dva ili više jezika – Milioni djece žive u zemljama u kojima se svakodnevno koristi više jezika. To ne smeta razvoju djeteta.

Naime, djeca koja odrastaju sa više jezika ne razvijaju se drugačije od djece koja odrastaju sa jednim jezikom. Neko dijete počinje ranije govoriti, a neko kasnije. Neko govori mnogo, a neko malo.

Jezički razvoj djeteta je dinamičan. Ono je stalno u pokretu, uči novo i integrira staro. Miješanje jezika je dio tog razvoja.

Pozornost i razgovor sa doktorom ili doktoricom, ekspertom ili eksperticom, preporučuje se samo u slučaju ako dijete duže vrijeme ne napreduje ili ako prestane govoriti.

Odrastaju li dijeca sa više od jednog jezika, onda im je potrebna svjesna podrška u svim jezicima. Roditelji mogu na potpuno različite načine doprinijeti da dijete u tome uspije.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Vi odgajate dijete na Vašem maternjem jeziku, na primjer: turskom, bosanskom/hrvatskom/srpskom, kurdskom, ruskom, španskom ..., a jezik okoline je njemački?

Onda sami govorite mnogo na Vašem jeziku sa djetetom. Ali isto tako njegujte i kontakte sa porodicama u susjedstvu u kojima se govori njemački. Podržavajte dijete pri sklapanju prijateljstava sa djecom koja govore njemački. Dopustite da Vaše dijete ide u grupu za igranje (Spielgruppe) ili u vrtić (Kindergarten). To ubrzava njegov razvoj. Što ranije dođe u kontakt sa djecom koja govore njemački jezik, to će brže i lakše biti u stanju naučiti njemački.

Vi kao roditelji vrlo dobro vladate sa oba jezika? Onda dijete ima mogućnost naučiti jedan «mamin jezik» i jedan «tatin jezik». Obratite pažnju na jasna jezička pravila. To je naročito važno za malu djecu. Mama govori s njim na «maminom jeziku», a tata na «tatinom jeziku». Na taj način dijete može povezati određeni jezik sa određenom osobom. To mu pomaže pri strukturiranju jezika u glavi.

(Primjena jezika se može urediti i po situacijama: U svakodnevnici se govori jedan jezik, a uz večeru, kada se rade domaći zadaci ili isto tako uz «priču za laku noć» drugi jezik. Ovaj način se zove «stvaranje jezičkih ostrva»)

Odrasta li Vaše dijete na jednom, dva ili tri različita jezika, važno je slijedeće: Pričajte mnogo s Vašim djetetom, budite dobri i strpljivi slušaoci i hvalite ga!

Pričaj sa mnom i slušaj me!

Da li ste znali da ...

su samo djeca koja dobro čuju u stanju i dobro naučiti govoriti? Da li ste osim toga znali da beba brže reaguje na visoke tonove?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Dobar sluh je jedan od preduslova za dobro govorenje.

Jedna zdrava beba bi nakon šest mjeseci trebala sve više gugutati, imitirati glasove, inače bi se trebao kontrolirati sluh.

I bebe sa oštećenim sluhom u prvim mjesecima nakon rođenja puštaju glasove, ali poslije sve više zanijemljuju. Obraćanje sa malo povišenim tonom povećava pažnju bebe. Na taj način je već veoma rano moguće izmamiti osmijeh na licu bebe.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Posmatrajte dijete pogotovo nakon sestog mjeseca života. Da li reaguje na zvuke? Okreće li glavu kada ga zovete?

Satovi igračke i zvečke su naročito pogodne za buđenje pažnje djeteta.

Pričajte često i puno s Vašom bebom, pa ćete moći primjetiti da li dobro čuje.

Imitirajte glasove i gugutanje Vaše bebe. Pričajte već maloj bebi šta trenutno radite s njom. Djeca svih uzrasta toplo vole pjevanje i rimovane stihove.

Idite na kontrolu pogotovo nakon upale ušiju bebe ili malog djeteta: U savjetovalište za roditelje (Elternberatung) u Vašoj opštini ili kod Vašeg doktora ili doktorice.

Ja ću to uraditi sam!

Da li ste znali da ...

se jezik uči svim čulima? Nije važno samo čuti nego i dodirnuti, vidjeti, saznati, uzeti u ruku, ...

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Čuti, vidjeti, dodirnuti, pokrenuti, shvatiti, osjetiti pokret, doživjeti silu zemljine teže i mnogo toga više, pomažu bebi shvatiti svijet oko sebe. Ono na taj način razvija svoje emocionalne, duševne i socijalne sposobnosti, pa tako i jezik.

Vaša beba razumije šta znači «glatko» ili «hrapavo» kada smije dodirnuti predmete. «Slatko» ili «kiselo» uči onda kada smije probati hranu. Ivice i ćoškove može ocijeniti kada smije puzati.

Na taj način se u njenoj glavi stvaraju misaoni koncepti koji pripadaju riječima.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Uzmite Vaše dijete često u naručje i dajte mu da osjeti dodire kao nešto prijatno.

Pustite Vašu bebu da dodiruje predmete, da ih drži i pušta! Dajte joj nešto da grize! Dopustite da što više sama sazna!

Kad malo poraste, dopustite Vašem djetetu da isproba što više radnji: puzati kod kuće, na igralištu (Spielplatz) ili u vrtu, igrati se pijeskom i vodom, vikati i pjevati, pomagati kod kuhanja, postavljati sto, prekopavati zemlju u vrtu, saditi biljke. Tako će već rano postati samostalno. To će mu kasnije olakšati školsku svakodnevnicu.

Ja mogu više nego što vi mislite!

Da li ste znali da ...

postoji veza između kretanja, igre, zdrave ishrane, zdravih zuba bez karijesa i jezičkog razvoja djeteta?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Djeci su potrebna iskustva u igri i kretanju. Unaprijediti jezik znači – omogućiti djetetu mnogo kretanja. Ono treba skakati, cupkati, hodati, trčati, plesati, ... smjeti. Jezik i kretanje pripadaju zajedno.

Ako kretnje djeteta pri igranju, posebno fina motorika prstiju, postanu vještije, onda će i pokreti usta i jezika biti tačniji.

Ispravan položaj zuba važan je da bi dijete naučilo pravilno govoriti. Dobro razumljiv izgovor je dio dobrog poznavanja jezika.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pustite Vaše dijete da balansira na niskim zidovima, da jede prstima, da pije na slamčicu, da puše u pahuljice vate (Watte blasen), ... Idite često na igralište (Spielplatz) i u prirodu. Izradite nešto s Vašim djetetom i pustite ga da rukuje makazama. Ako ste Vi prisutni ne može mu se ništa desiti. Ono pri tom uči tačne pokrete i može razvijati svoju maštu.

Pripazite na ispravan položaj zuba. Zbog toga djetetu dajte da koristi cuclu samo do starosti od 3 godine.

Zdrava ishrana i nešto za «žvakanje» između zuba su važni.

Vaše dijete ne bi trebalo piti zašećerena pića. Znači nemojte ga ni navikavati na to!

7

Hoćeš li se igrati sa mnom?

Da li ste znali da ...

svakodnevno zajedničko govorenje i igranje donosi ogroman napredak u razvoju jezika?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Što se više s Vašim djetetom bavite, govorite i igrate, utoliko više se u njegovom mozgu mogu razviti strukture i umreženja. Ove strukture i umreženja su odlučujući za jezički razvoj djeteta i kasnije za učenje u školi.

Redovno slušanje i govorenje jednog ili više jezika pomaže djetetu prepoznati pravila tih jezika. Tako dijete može učiti riječi, otkrivati gramatiku jezika i učiti ispravan način komuniciranja s drugima. Ono u svakom jeziku treba mnogo «hrane» i trebalo bi dakle imati mnogo mogućnosti za slušanje i govor.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Prilagodite se kod govorenja i igranja nivou Vašeg djeteta. Pričajte direktno s Vašim djetetom – najmanje jednu četvrtinu sata dnevno!

Pričajte s njim također i pri svakodnevnim aktivitetima – npr. kad svlači obuću ili jaknu, navlači rukavice, dobija čaj, ide u krevet, ... Samo uputstva i naredbe su premalo!

Koristite promjenjiv jezik. Tako Vaše dijete može proširiti svoje jezičko blago. (Na primjer, ako koristite različite riječi za isti sadržaj: lijepo, krasno, fino, ...)

Rime i pjesme su za djecu svih uzrasta čudnovat izvor za razvoj njihovog jezičkog blaga. Ako se ne možete sjetiti rima i pjesama iz Vaše mladosti upitajte Vaše roditelje ili starije članove porodice ili pročitajte u nekoj knjizi. Ili izmislite sopstvene rime i pjesme.

Samo me pusti da govorim!

Da li ste znali da ...

dijete ne treba stalno ispravljati i zahtijevati od njega da ponavlja izrečeno?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Ispravljanje sputava radost pri govorenju. «Ispraviti i ponoviti» je djelotvornija tehnika.

Djeca ne pokazuju uvijek šta mogu. Često razumiju već mnogo, ali govore malo. Djeca trebaju vremena kao što sjeme treba vremena da proklija.

Kada djeca odrastaju uz dva jezika, onda se jedan jezik može razviti bolje, a drugi slabije. To se u toku života može nanovo mijenjati, zavisno od toga šta je upravo važno u jednoj životnoj fazi i sa kojim jezikom su povezani doživljaji. Tako se na primjer kod dvojezične djece može desiti da nenjemački maternji jezik donekle bude potisnut u pozadinu ako djeca posjećuju vrtić (Kindergarten) u kojem se govori njemački i ako im prijatelji koji govore njemački postanu važni.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Ako Vaše dijete nešto izgovori pogrešno, ponovite riječ ili rečenicu «onako uzgred» u ispravnoj formi. Nemojte ga prisiljavati na ispravno ponavljanje.

Ostanite mirni ako dijete novu riječ ne koristi odmah.

Imajte strpljenja! Govorite s djetetom na Vašem jeziku čak i ako Vam ono odgovara na drugom jeziku. Ako dijete odrasta uz dva jezika može se naime desiti da ono jedan od ta dva jezika nekad i na duže vrijeme ne želi aktivno primjenjivati.

Ako Vam je dijete u jednoj takvoj fazi, onda nemojte vršiti pritisak na njega nego mu stvarajte mogućnosti da oba jezika može koristiti aktivno. Tako postupate ispravno.

Hoćeš li mi danas priču čitati dalje?

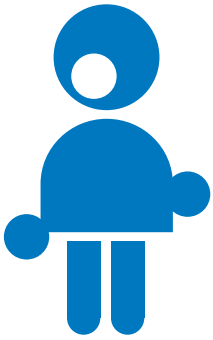

Da li ste znali da ...

su čitanje i pričanje o istom veoma važni oblici pospješivanja jezika i da oni Vaše dijete dobro pripremaju za školu?

10

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Naučna istraživanja pokazuju da čitanje već u prvim godinama života pozitivno djeluje na jezički razvoj djeteta.

Čitanje i pričanje obogaćuju jezičko blago djeteta. Oni stvaraju dobru osnovu za čitanje i pisanje jer je pisani jezik drukčiji od govornog jezika i Vaše dijete kroz čitanje spoznaje i uči pisani jezik.

Djeca koja znaju slušati i prepričavati priče nauče pri tom dosta toga što im kasnije bude od koristi u školi: na primjer znati slušati, koncentrisati se, sjetiti se događaja, novih riječi, novi uzoraka rečenica i puno toga više.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Čitajte Vašem djetetu iz slikovnica i zbirki pripovjedaka – svaki dan ponešto; na jeziku, odnosno jezicima koje Vi kod kuće govorite s djetetom.

U mnogobrojnim bibliotekama već možete posuditi slikovnice i zbirke pripovjedaka na različitim jezicima. Raspitajte se u biblioteci u mjestu gdje stanujute da li imaju knjige na Vašem maternjem jeziku.

Djeca vole rituale! Vaše dijete također. Priča za laku noć može postati ritual. Djeca vole iznova slušati istu priču sve dok ne mognu tačno razumjeti i prepričati. Pomozite Vašem djetetu da prepriča priču: na primjer kroz motivirajuća pitanja.

Čak i ako Vaš njemački još nije jako dobar, možda ipak već možete čitati Vašem djetetu iz slikovnica na njemačkom jeziku.

Djed i baka i drugi povjerljivi ljudi također su dobri slušaoci i pripovjedači priča.

Televizija? Ne hvala! Mnogo je ljepše kad se tata i mama igraju sa mnom ...!

Da li ste znali da ...

djeca najbolje uče u igri i zajedničom radu, a ne gledajući televiziju ili ispred kompjutera?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Da bi naučila jezik djeca ne moraju samo čuti govorne glasove, već i razumijeti izgovoreno: viđeno shvatiti («opipati»).

Dijete uči govoriti samo u direktnom kontaktu sa drugim ljudima: s ocem i majkom, sa braćom i sestrama, u velikoj porodici i kasnije s prijateljicama i prijateljima.

Preporučuju se dobri dječji filmovi koji se gledaju zajedno s roditeljima. Višesatno gledanje televizije ili igranje na kompjuteru su štetni. Tako djeca malo uče.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Pustite Vaše dijete da sudjeluje u svakodnevnim dešavanjima. Dajte mu mogućnost da nove riječi «shvati» rukama. Pomagati kad se kuha i peče, igrati se s vodom, pijeskom, kamenjem ili plastelinom puno je bolje za razvoj djeteta nego gledanje televizije.

Ako Vaše dijete gleda televiziju, onda bi ste Vi trebali izabrati film i o tome šta se dešava u filmu govoriti sa djetetom. Tako će dijete bolje razumijeti i dodatno učiti nove riječi.

U bibliotekama možete iznajmiti mnogo dobrih igara. To je jeftino i time ćete Vašem djetetu pružiti promjenu i dati mu nove podsticaje.

Želim biti i sa drugom djecom!

Da li ste znali da ...

djeca mogu jako dobro naučiti njemački ako u ranoj dobi imaju prijateljicu ili prijatelja koji govore ovaj jezik ili se sastaju u grupi za igranje (Spielgruppe) ili idu u dječiji vrtić?

Šta na to kažu eksperti i ekspertice?

Dobro poznavanje njemačkog jezika važno je za Vaše dijete: za njegov život, za njegovo dobro u školi i dobre mogućnosti u radnom svijetu.

Da bi dobro naučilo njemački, Vašem djetetu su potrebne raznolike mogućnosti da sluša i govori ovaj jezik i dobra motivacija za to. Prijateljice i prijatelji koji dobro govore ovaj jezik su jako dobra motivacija.

Redovno sastajanje u grupi za igranje (Spielgruppe) od treće godine života daju djetetu vremena da do polaska u školu učvrsti njemački jezik i pripremi se na izazove u školi. Čak i ako Vaš porodični jezik nije njemački, Vaše dijete ovaj jezik može vrlo dobro naučiti ako iskoristi date prilike.

Savjeti za svakodnevnicu: Šta Vi konkretno možete učiniti za Vaše dijete!

Podržite Vaše dijete ako želi posjetiti ili pozvati k sebi prijateljice i prijatelje. Jezike koji su im važni u svakodnevnici djeca obično uče jako brzo.

Prijavite Vaše dijete već od dvije i pol ili tri godine u dječju grupu za igranje (Kinderspielgruppe). U ovoj dobi djeca su često dovoljno zrela za to i raduju se novim prijateljicama i prijeteljima kao i igrama i aktivitetima sa drugom djecom.

Moguće je još ranije posjećivanje neke od institucija za brigu o djeci ako se Vi iz poslovnih razloga ili pedagoških premišljanja na to odlučite.

Ako kod kuće sa djetetom ne govorite njemački nego neki drugi jezik, Vi ga kroz igru ipak možete pripremiti na njemački kao novi jezik koji će dijete upoznati u grupi za igranje (Spielgruppe) ili u dječijem vrtiću. Govorite s njim o tome, učinite ga radoznalim, naučite ga osnovnim pojmovima koji mu mogu biti korisni u njegovom novom okruženju.

Dajte djetetu do znanja da je to predivno ako zna govoriti više jezika.

Ono na šta Vam i dalje Želimo skrenuti pažnju ...

Jezike, u koje ne ulažemo postepeno izumiru. Mi treba da njegujemo i koristimo jezik kako ga ne bi zaboravili.

Kada Vaše dijete pođe u dječiji vrtić i kasnije u školu, njemački će biti važan jezik za dijete. Zato mu je potrebna Vaša pomoć i podrška. Ali ne zaboravite da njegujete i svoj vlastiti odnosno svoj porodični jezik.

U školi je nastava maternjeg jezika i kulture dobra mogućnost da se prvi jezik i dalje podržava Informišite se o tome i prijavite svoje dijete za to.

Čitajte novine i/ili knjige i pričajte o novim temama sa svojim djetetom! Tako i Vi i Vaše dijete usavršavate jezik.

Motivišite Vaše dijete da mnogo čita – na njemački i na drugim jezicima.

Pored dobro savladanog njemačkog i engleskog jezika, dobro poznavanje još nekog jezika donosi Vašem djetetu dobre profesionalne šanse.

Jezik je jedno blago – svaki jezik. Vrijednost mu je bolja ukoliko se njeguje i razvija. Dobro poznavanje jezika je u današnje vrijeme od ključnog značaja za položaj čovjeka na radnom mjestu i u društvu.

Institucije i ponude za savjete i podršku roditeljima

Savjeti za roditelje

Savjetovališta za majke – i očeve možete raspravljati o pitanjima koja se tiču zdravlja, ishrane i razvoja Vaše bebe I malog djeteta. Dobit ćete stručnu pomoć po pitanju svakodnevnice odgoja djeteta. Osim toga postoji mogućnost da se družite sa drugim roditeljima.

Opštinski ured

Informacije o odgoju djece o grupama za igru (Spiel-gruppen) o dječijim vrtićima u Vašem kvartiru stanovanja takođe možete doboti u Vašoj opštini. Ili na sajtu *www.kinderbetreuung-zug.ch*

Biblioteke i ludoteke (iznajmljivanje igračaka)

Biblioteke i ludoteke za iznajmljivanje knjiga i igrica možete naći na mnogim mjestima. Pitajte u Vašoj biblioteci da li raspolažu sa dječijim knjigama na Vašem (prvom porodičnom) jeziku. Sve više biblioteka imaju knjige na više jezika u svojoj ponudi.

Savjeti za odgoj i vaspitanje djece

Telefonski i lični savjeti u vezi odgoja/vaspitanja djece: Porodična savjetovališta Vam mogu pomoći u radu po pitanjima odgoja/vaspitanja djece i u traženju rješenja u teškim situacijama – kao što su anksioznost (pretjeran strah), hiperaktivnost, svađa među braćom I sestrama, problemi sa vršnjacima.

Logopedska služba

U logopediji se radi na jedan svestran način s Vašim djetetom. Cilj je sagledavanje govornih nedostataka i promovisanje odgovarajućih vještina.

Specijalna pedagoška služba za rano vaspitanje/odgoj

Kod specijalne pedagoške edukativne službe možete pojasniti razvoj Vašeg djeteta i dobiti odgovore na pitanja o razvoju dječije ličnosti i vaspitanju djeteta. Vaše dijete dobija ciljanu podršku u igri i svakodnevnom životu i tako može proširiti svoje sposobnosti/vještine.

Školska psihološka služba

Školska psihološka služba će Vam pomoći kod psiholoških pitanja i problema u oblasti školskog vaspitanja i obrazovanja.

Dječija- i adolescentna psihijatrijska služba

Dječija- i adolescentna psihijatrijska služba kantona Zug je medicinska institucija i nudi istrage i liječenje djece i mladih sa psihičkim, psihosomatskim i psihosocijalnim poremećajima

Psihomotorik-terapija

U psihomotorici se kroz igru i kroz kretanje primjenjuju vježbe kao centralni dio radnih sredstava . U zaštićenom prostoru dijete može pojedinačno ili u manjoj grupi da isproba novo i tako poboljša svoje motorične sposobnosti. Kroz njegov prostor djelovanja će se ojačati i proširiti samopouzdanje u životu.

Adrese za gore navedene ponude možete naći na stranici:

www.sozialinfo-zug.ch/sozialverzeichnis
www.zug.ch/sozialamt

Porudžbine:

Kantonales Sozialamt
Neugasse 2
6300 Zug

empfang.postplatz@zg.ch
www.zug.ch/sozialamt

Unterstützt vom
Kanton Zug

Direktion des Innern